

OBECNÉ ZVESTI

Noviny obyvateľov, návštevníkov a priateľov Strelníka

Číslo: prvé

Ročník: I.

VIANOCE 2003

Zbytočné obavy

„Zatiaľ sme v presile!“
Zavtipkoval jeden z obecných poslancov, pár minút pre začiatkom verejnej schôdze. Dlho to však netrvalo. Vo zvonici ešte odbíjali posledné tóny, ohlasujúce osemnástu hodinu a do kultúrneho dolu začali prichádzať prví občania. S pribúdajúcim časom bolo aj ich viac. Boli zvedaví na prácu obce v uplynulom období, boli zvedaví, čo ďalej s našou dedinou, pýtali sa: ako ďalej so školou či cintorínom, prečo by mali platiť viac za odpad, ale napríklad aj: prečo už tak často nechodia po dedinách kominári? Odpoveď dostali na všetko. Do rúk tiež dostali nulté číslo Obecných zvestí. Noviny sa rozobrali rýchlo. Aj zhromaždenie prebehlo akosi rýchlejšie. To preto, že bolo zaujímavé. Bolo totiž o záujme Strelničianov. Aspoň tridsiatka z nich ukázala, že im záleží na dedine, v ktorej žijú. Verím, že nabudúce sa nás zide viac. Aspoň preto, aby neboli obecní poslanci v presile. (md)

Radostné Vianoce i celý rok 2004 želajú vaše Obecné zvesti!

Vážení občania, čitatelia Obecných zvestí!

Je tu koniec roka, čas vianočných sviatkov. Práve teraz sa zvykneme poobhliadnuť za končiacim sa rokom. Hodnotiť, čo všetko sme urobili, čo sa nám podarilo. No tiež si spomenieme na to, čo sa nám nepodarilo. Inak tomu nie je ani v činnosti obce. A preto za všetkých, ktorí obec spravujú Vám chcem napísať niekoľko viet.

Rok 2003 bol obdobím niekoľkých dôležitých rozhodnutí. Predovšetkým – investovali sme do viacerých opráv a rekonštrukcií obecných budov. Zveľaďovali sme obec tak, ako nám to obecný rozpočet dovoľoval. K tomu priložili svoje pracovité ruky i mnohí z vás. Najmä pri kanalizácii a výstavbe nového altánku na ihrisku za Híblikom, ale aj pri budovaní viacúčelového športového areálu za školu – obecní poslanci, členovia telovýchovnej jednoty, rodičia i mládež. Na rekonštrukcii hasičskej zbrojnice aktívne pracovali naši hasiči. Zabezpečili sme aj rekonštrukciu sociálnych zariadení, vstupných priestorov a schodiska Kultúrneho domu.

Orgány obce počas celého roka venovali pozornosť ochrane a tvorbe životného prostredia. K tomu sme viedli i vás tak, aby ste dbali o čistotu a vzhľad svojho okolia. Pri tejto úlohe nám pomáhali aj nezamestnaní spoluobčania. Vrámci drobných obecných služieb pracovali od mája do decembra na čistení potoka, verejných priestranstiev, ako aj pri kosení a hrabaní cintorína...

V závere roka mi preto dovoľte poďakovať sa všetkým vám, ktorí ste akýmkoľvek spôsobom pomohli pri zveľaďovaní našej obce. Ďakujem vám aj za to, že ste prejavili záujem o verejné dianie a podporili ste nás pri napĺňaní našich spoločných cieľov. Bez vás, by Strelníky nemohli napredovať. Vytrvajte v tomto úsilí i v novom roku!

Chcem Vám zároveň zaželať, nech čaro Vianoc spríjemní chvíle pohody v kruhu rodiny a nech nastávajúci rok prinesie všetkým nám veľa zdravia, šťastia a splnenia tých najtajnejších želaní!

Emília Čiefová, starostka obce

Vinšujeme vám na Božie narodenia, aby ste mali všetkého veľa: soli, múky aj chleba, ba aj peňazí veľa.
(vianočný šajbiansky vinš)

AKO SI ŽIJEME

Taký malý žiačik odchádza z domu do školy ráno o pol ôsmej a domov sa vracia okolo šesnástnej hodiny. To sa práve aj dospeláci vracajú domov po celodennom zamestnaní. Niektorí sa zvedavo pýtajú žiaka: „Čo ťa pani učiteľka nechcela pustiť zo školy, že ideš tak neskoro?“ Iní zasa: „Čo si bol(a) poškole“? Ak ste aj vy zvedaví, čo takí žiaci robia v škole po vyučovaní, tak čítajte ďalej. Spýtala som sa za vás, čo žiaci najradšej robia v čase mimo vyučovania.

Prváčky **Lenka, Kristínka, Marcelka, Adka, Veronika** a **Petka** mi odpovedali, že radi spievajú a tancujú na ľudovú nôtu a to na „Regionálnom krúžku“ a najradšej sa hrajú na pani učiteľky. Každý pondelok sa nevedia dočkať príchodu pani učiteľky Mgr. Janky Štubniakovej, ktorá vedie ZUČ (záujmovú umeleckú činnosť) výtvarný odbor. Ich výtvarné práce zdobia celú našu školu.

Zdenka - žiačka 2. ročníka mi prezradila, že v škole je „super“, páči sa jej všetko a má tu svoju najlepšiu kamarátku Danku. Danka prikyvuje a spolu so Zdenkou sa usmievajú a stískajú.

Tretiačka **Anetka** našla svoju veľkú záľubu v „Regionálnom krúžku“, kde tancuje a spieva a páči sa jej, že sa ožívujú starodávne ľudové zvyky. Napríklad - varenie halušiek na Ondreja, vianočné ľudové obyčaje, zdobenie perníkov a iné. Navštevuje aj krúžok ľudovej tvorivosti, kde ju zaujalo vyšívanie krížikovým stehom a práve som ju vyrušila pri vyšívaní vianočného stromčeka.

Aj jej spolužiačka **Katka** navštevuje krúžok ľudovej tvorivosti. Hovorí, že techniky, ktoré sa učia, sú náročnejšie, ale snaží sa ich naučiť.

Dobre ovláda vyšívanie retiazkovým stehom a práve pracuje ihlou na vianočnom obrúsku. Okrem toho navštevuje aj športový krúžok, rada hrá loptové hry a rada cvičí.

Štvrtáčky - **Lubku** s **Magdalénkou** obohacuje najviac krúžok ľudovej tvorivosti.

Zhotovili pekné ozdobné predmety technikou „macrame“ - viazanie uzlov do vzoru, naučili sa háčkovať a vyšívať. **Lubka** učí tieto techniky aj svoju mladšiu sestru Danku.

Miško je tretiak a má rád, ako mi povedal, vyučovacie hodiny slovenského jazyka a matematiky. Po vyučovaní však v lavici neobsedí, lebo najradšej naháňa futbalovú loptu a v zime hokejový puk.

Štvrtáci - **Ivko, Adam, Radko, Robko** a **Maťo** sa mi priznali, že v škole majú radi aj prestávky, lebo si trochu zahrajú minifutbal na chodbe a ponahánajú sa. To sú športovci, ktorých pán učiteľ Mgr. Šulek môže len pochváliť za ich športové výkony vo futbale i v hokeji.

Tretiaci - **Šimon, Jakub** a **Martin** tiež obľubujú šport a radi chodia do prírody zbierať nové poznatky a veľmi radi majú zvieratká.

Popoludňajšia - mimoškolská činnosť našich žiakov je organizovaná v Školskom klube detí (ŠKD). Čas, ktorý tu žiaci trávia, je rozdelený na činnosť oddychovú a relaxačnú, činnosť záujmovú a prípravu na vyučovanie. Väčšinu tohto času žiakom vyplní záujmová činnosť ŠKD a práca v krúžkoch záujmovej činnosti. Jej cieľom je podporovať aktívne využitie voľného času, rozvíjať talent a nadanie, upevňovať vôľové vlastnosti ako je vytrvalosť, cieľavedomosť, zmysel pre kolektívnosť, ale aj prebúdzat v deťoch kladné citové emócie. Do týchto aktivít sa žiaci radi zapájajú. (pokrač. s.3)

**V školskom roku 2003 – 2004 pracujú v ZŠ Strelníky
tieto krúžky záujmovej činnosti:**

- **Športový** - pod vedením p. uč. Mgr. Šuleka a p. vych. Majerovej
- **Regionálny** - pod vedením riad. Mgr. Sedlákovej, Mgr. Fajferovej a vych. Majerovej
- **Ľudová tvorivosť** - pod vedením vych. Majerovej
- **Nemecký jazyk** - pod vedením D. Vrlíkovej
- **ZUČ - odbor výtvarný a hudobný** - pod vedením Mgr. Štubniakovej

V tomto čísle vám bližšie predstavím prácu v krúžku **Ľudová tvorivosť**. Navštevujú ho žiaci, ktorí dokážu vnímať ľudové umenie a krásu, akú dokážu vytvoriť ľudské ruky. Svojou trpezlivosťou chcú aj títo žiaci zhotoviť krásne diela. Náplň krúžku zahŕňa náročnejšie ručné práce, preto ho navštevujú starší žiaci. Dodnes sa žiaci naučili - háčkovať a to krátky stĺpik, vyšívacie techniky - retiazkový a krížikový steh, techniku viazania uzlov macrame. Ďalej sa učia pracovať s prírodným materiálom a aranžovať. No čakajú ich ešte ďalšie zaujímavé práce jako ručné pletenie, šitie, jednoduché tkanie, drobné rezbárske práce, pletenie prútených košíkov a iné.

Pracovná náplň krúžku je pre deti skutočnou skúškou vytrvalosti a precíznosti. Pri takom vyšívaní je potrebné zvládnuť toľko úkonov, presne porátať nitky, dať si správne niť, vedieť si navliecť niť do ihly a iné. Nejde to na prvýkrát bez nehody, no som tu ja, ktorá pára a opravuje niekedy beznádejne dochlpené vyšívania.

A pri takom háčkovaní? Vždy nám utekali očka. Raz pod skriňu, inokedy pod stoličku, ale kto bol trpezlivý, ten ich našiel. Čokoľvek žiaci vyrobia, majú z toho veľkú radosť a ich posledné slová sú: „Toto darujem mamičke, toto starej mame“.

A keďže sa blížia Vianoce, žiaci zo Školského klubu detí aj vám ponúkajú nápady na zhotovenie vianočných ozdôb. Je to veľmi jednoduché. Možno by ste si mohli i vy počas dlhých zimných večerov skúsiť s deťmi vašu tvorivosť. Určite nezaškodí ak aj ony naučia niečo vás.

Panáčik so šišky

Lepidlom na drevo zlepíme borovicovú šišku s vlašským orechom. Po obvode orecha, ktorý tvorí hlavu, prilepíme pásik krepového papiera a v hornej časti zviažeme nitkou, čím vytvarujeme čiapku. Nakoniec olepíme vatou obvod čiapky a golierik.

Visiaca šiška

Tenkú dýhu asi 1 cm širokú zlepíme do tvaru kruhu. Cez dýhu prevlečieme pevnú niť, aby sme ozdobu mohli zavesiť. Nakoniec do kruhu prilepíme borovicovú šišku, ktorú môžeme predtým farebne upraviť.

**spracovala vychovávateľka ŠKD
Iveta Majerová**

Poslanci Obecného zastupiteľstva na svojom decembrovom rokovaní súhlasili s návrhom starostky, aby obec kúpila pre miestnu základnú a materskú školu výpočtovú techniku. Z obecného rozpočtu sa teda použilo viac ako 50 tisíc slovenských korún na nákup počítača a kopírovacieho stroja.

(md)

Spomienky: Predvianočná besiedka žiakov prvákov a druhákov Obcej ľudovej školy na Šajbe v roku 1937

Von vetor zadúva,
Von praští mráz...
„Mamička, či nájde Ježiško nás?“

Takto sme si prednášali básničku pri čítaní. Keď kraj sa belie, keď klince pukajú na šindľovej streche, keď striebro sa smeje na strome a keď vrzdí pod nohami - vtedy máme v mysli Ježiška - Vianoce.

Vianoce! Po stáročia užívané slovo - pojem!...

A predsa naplňa jedinečnými citmi. Príroda spí. Tmy kraľujú a my sedíme pri peci v nemote aj vo veselosti! Voľakto si spomenie:

„Vianoce sú na horách... už na Hrbe!“ A cítiš... cítiš... V mysli sa preháňa i niečo pohanského „Slnovrat“... a ty čuj o „božstve slnka!“ Veď sa vracia, dni sa budú dlžii. My máme radi svetlo, nie tmú. Veď ja som „Kresťan“ i ty si - i on i ona je, my všetci sme „Kresťania“ - pokrstení „Kristoví“. A teraz nám príde ako „dieťaťko“... donesie svetlo na svet. Už nechodte v temnostiach... prosme si od Boha sily, rozumu, aby sme pochopili veľkú Božiu moc, ktorá sa nám zjavila. Takto - hľa človek chápe pieseň anjelov spievajúcich nad Betlehemom: „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi POKOJ ľudom dobrej vôle!“

Ale dieťa - moja malá ziačka prváčka Mariška - druháci: Janko, Anička, Zuzka - ono a všetci čakajú „Kristindel“ - koláče, nové oplecká, kapce... a dobre vie, vedia, že Ježiško nosí stromček - tak starká vraveli - že dostanú ho len dobré a pilné deti. Ja zas: „Nám Vianoce prídu, detičky drahé, aj do našej triedy, aj nám prinesie Ježiško stromček!..“

Nastriháme si žitné slamky na kúsky, z barevných papierikov kolieska i hviezdičky, ponavliekame na nitky - to bude retiazok a ozdôb! Napečiem vám cukríkov, oblátok, oriešky, jablká prinesiete, salonky nám daruje pani Izdinská, pobaltíme a všetko повеšíame na zelenú jedličku - sľúbil ju pán Majer - náš horár.

A či môže niekto ešte pochybovať, že Ježiško nenosí stromček? Kto dal vládu semiačku, aby poriasťlo v zeleň - teraz v jedličku? Kto stvoril a požehnal všetky veci?

Sú chudobné dietky - tým Ježiško do izby na poval' stromček nezavesí. „Nuž a či preto budú plakať?“ Tie detičky a všetky - i ja - uvidia v triede náš milý stromček. A urobili sme si ho sami. Ach! Aký je veľiký! To bolo práce poldňa! Chodenia, vravenia, vešania a najviac tešenia. Celý týždeň sa krútil okolo Vianoc. Na čítaní sa učili básničky o stromčeku a Vianociach.

V mluvnici sa písali a hovorili rečňovanky, v prvouke sme chodili duchom po lese a hľadali jedličku. V počtoch akoby v obchode sme kupovali cukríky (boli to síce fazule) - predávali, jednali, platili sme za ne. Vo speve sa nôtla pieseň: „Vitaj nám stromček náš“. A známe ešte piesne: Pásli ovce valasi, Z jednej strany chvojka...

V telesnej výchove na piesne cvičili sme rytmické tance. Na ručných prácach výchovných sme sa činne zúčastnili v ručných ozdobách a vešaní. A hodín vyučovacích nám ani nestačilo!

Keď bolo všetko hotové, deti povedali: „Keby aj moja mať videli, aký mi máme pekný stromček. Urobme si slávnosť a zavolajme našich rodičov!“ Stalo sa tak! Z básni vznikol program.

Prišli radi i rodičia. Pozvali sme aj pána správca školy, on zase pána Juraja Hronca, predsedu školskej stolice.

Stromček sa pestrel, jasal a žiaril osvetlený sviečkami, ktoré pripevnil a zapálil dárce jedličky. Mamičky obdivovali toľkú radosť v škole. Nejedna prehltnula slinku, keď videli,

že ide rečniť jej miláčik, vyobliekaný v konopných gatkách. Všetko sa dobre darilo. Len v triede máme múdreho, ale hanblivého prváčika Janka. On, za svet pred mamičkou, že nevystúpi, ak si aj na oči – aj na celú tvár nepotiahne šatku z hlavy. A mal takú priliehavú básničku! Vopred som sa tešila na ňu, veď je mojou myšlienkou. Mamičke nedeľná šatôčka zakryla noštek – jej očká predsa prezreli a každé uško počulo:

Poletuje sniežik biely,
Zvonia koňom roľníčky.
Ježiško zas cestu našiel,
do tej našej školičky.

Prišiel zľahka potichučky,
Vniesol stromček zelenučký,
obvešal ho bohate,
Leskne sa jak vo zlate.

Ježiško! Ja Ti ďakujem,
Srdiečko Ti obetujem
A znaj, že Ťa rád vždycky,
Žiak Janko maličký.

Zatľapkali – zatlieskali nám všetci prítomní. Mamičky slzili. Pán predseda školskej stolice zaďakoval. A žiaci hľadeli na pána horára a čakali a nutkali silou vôle, aby vyšiel do školskej kancelárie. Pán správca podal kľúč, obrátil sa, dvere otvoril a už sa niesol na horárskom chrbte: chrbtový kôš s ťarchou...Pomocou pána predsedu a pri ťapkaní a veselosti detí – zložili ho pod stromček.

Kôš plný papierových vreciek – v nich uložené cukrovinky napečené u Hostinských: medvedie labky, mačacie očká, kolieska, rožteky, hviezdičky, mesiacíky.

Každé dietko svoje vrecúško hladkalo, voňalo, otváralo – ochutnávali dobroty. Všetky dietky svorne a ešte jednotlivo ďakovali.

Pani Ďurčíková v slamenici od chleba priniesla „tvorožníkov“, že pre všetkých poslali od Purgatov aj Suchovie babka a pani Bielikovie zo Živeny darovala cukríky všetkým, ktorí už oslavujú sviatky.

A tieto koláče „sedmorakej chuti“ boli ako „manna“ tá „Božia manna“, žehnaná a dopriata v žiacky deň „čas radosti“ Tak: radosť z práce nás povzbudzuje a dodáva novej chuti k životu.

Na Šajbe v dobe „Adventnej“ pred Vianocami roku 1937.
Eudmila Cambelová, učiteľka

ČO STE SA NAUČILI V MATERSKEJ ŠKOLE?

Americký spisovateľ Robert Fulghum napísal útlu knižku rozkošných malých príbehov, ktorej dal názov „Všetko, čo skutočne potrebujem vedieť, som sa naučil v materskej škole“. Niektorí iní tvrdia, že dieťa sa začína vychovávať dvadsať rokov pred jeho narodením. Samozrejme, v oboch prípadoch ide o trochu nadsadené tvrdenia, ale je v nich skrytá hlboká pravda. Tak, ako nás vychovávali naši rodičia, koľko lásky, nehy, porozumenia, tolerantnosti, ale aj prísnosti, serióznosti, čestnosti vkladali do formovania detskej dušičky, tak sa vyvíjal náš život. To všetko zostalo v nás, to sme si vo svojom batôžku priniesli do svojho „dospeláckeho“ života. Naše detstvo, výchova, ako aj vrodené vlastnosti sú základom, na ktorom stavíme už my sami.

Čoraz menej škôlkárov

Materská škola Strelníky sa nachádza v horskom prostredí, obkolesená panorámou hôr Vepra, Hrbu, Bukoviny. Charakterom ľudovej kultúry sa zaraďuje do regiónu Podpoľania. Už svojou architektúrou a umiestnením naznačuje, že ide o zariadenie esteticky ladiace s hornatým krajom regiónu. Priestraná budova je spojená so základnou školou. Materská je dvojtriedna. A počet detí? Stále nižší a nižší! V súčasnosti ju navštevuje 23 detí z našej obce i susedného Povrazníka. O ich výchovu sa starajú kvalifikované pracovníčky. Ľudová kultúra, tradície, zvyky a obyčaje sú bohatstvom, ktoré sme zdedili po svojich predkoch. Je to naše národné bohatstvo. Aj preto sme sa rozhodli do výchovno-vzdelávacieho procesu v materskej škole vnášať prvky regionálnej kultúry, a tak vytvoriť projekt na podporu, rozvoj a zachovanie kultúrneho dedičstva v našej obci.

Ako sa prezentujeme?

Zhromažďujeme hodnotný materiál do zbierky ľudových tradícií, dali sme si ušiť kroje, v čom nám pomáhali rodičia i niektorí ďalší občania. Naše deti vystupujú v speve a tanci pre rodičov

i verejnosť v škole a obci. Deti každoročne prezentujú školu a obec v speve ľudovej piesne na okresnej prehliadke „Zlatý slávik“ v Banskej Bystrici a úspešne reprezentovali i na medziokresnej konferencii regionálnej výchovy a ľudovej kultúry v máji v Slovenskej Lupči, za čo škôlke Okresný úrad v Banskej Bystrici venoval „Ďakovný list“.

Verní tradíciám

Vo svojich programoch si pripomíname zvyky počas ročných období (priadky, morena, veľkonočná oblievačka). Veľký úspech mal program kolied „Štedrý večer na Šajbe“. Svojimi aktivitami sa dostávame do povedomia verejnosti, stávame sa úspešnejší. Využívame tiež to, že v našej obci žije a tvorí niekoľko remeselníkov. Deťom svoju prácu ochotne predviedli. Pozorovali sme prácu rezbára, košíkára a veľký zážitok mali deti z návštevy miestneho hrnčiara, kde si toto staré remeslo vyskúšali. Tiež sme navštívili domácnosti, kde staré mamy priadli nite, tkali pokrovce, vyšivali obrúsky... Okrem toho, náš región je známy salašníctvom. Pozorovať výrobu syra, či výrobu oštiepkov by bol pre deti veľký zážitok. To je však zatiaľ len očakávanie.

A čo ďalej?

V budúcnosti by sme chceli deťom zabezpečiť kvalifikovanú učiteľku ľudového tanca a vytvoriť detský súbor. Mladé generácie majú právo oboznamovať sa s ľudovou kultúrou svojho národa, poznať jej skutočné hodnoty.

A na záver ešte niečo: veľké „ďakujem“ pedagogickým pracovníckam tejto materskej školy, ktoré úspešne viedli a vedú už desiatky, ba stovky detských rúk po ceste zvanej „život“! Vám, rodičia, že ste nám prejavili dôveru a zverili nám do rúk to najcennejšie, čo máte. A ďakujem vám deti, za to, že „ste“ a môžete rásť pre radosť nás všetkých. A možno raz poviete „aj toto som sa naučil v materskej škole“.

Mgr. Vlasta Majerová, riaditeľka MŠ

VIANOČNÝ RECEPTÁR

Štedrák

500 g polohrubej múky, dva žĺtky, 250 g hery, 200 g práškového cukru, 1 prášok do pečiva.

Všetky suroviny zmiešame a vypracujeme krehké cesto, ktoré vypracujeme na štyri diely. Prvý rozvaľkáme, vložíme do tortovej formy a potrieme lekvárovou plnkou. Na ňu položíme druhý vyvaľkaný plát cesta, ktorý potrieme orechovou plnkou a prikryjeme ju tretím rozvaľkaným plátom. Na ten dáme tvarohovú plnku, ozdobíme ju mriežkou zo štvrtého dielu cesta.

Plnky:

Makovo-lekvárová: 200 g maku, 2 dcl mlieka, 120 g práškového cukru, 10 g masla, uvaríme a do vychladnutej masy pridáme citrónovú kôru, pol balíčka vanilkového cukru a 50 gramov slivkového lekváru.

Orechová: 180 g pomletých orechov, 2 dcl mlieka, 30 g strúhanky, 80 g práškového cukru, 10 g masla, pol balíčka vanilkového cukru. Povaríme a do vychladnutej zmesi pridáme citrónovú kôru.

Tvarohová: 250 g tvarohu, 80 g práškového cukru, 80 g masla, 20 g hrozienok, 2 žĺtky, 1 vanilkový cukor a citrónová kôra.

(Koláč môžete pripraviť aj na plechu.)

Orechovo-piškótové rezy

6 vajec, 6 pol. lyžíc (pl) práškového cukru, 3 pl mletých orechov, 3 pl jemnej strúhanky, 2 pl kakaa, 1 vanilkový cukor, pol balíčka prášku do pečiva.

Plnka: 3 balíčky detských piškót, rum, malinový sirup, 22 dkg mletých orechov, 2 dcl mlieka, jedno maslo, 18 dkg práškového cukru.

Z vajec, cukru, orechov, strúhanky, kakaa, vanilkového cukru a prášku do pečiva vyšľaháme hmotu na piškótový korpus. Upečieme dva pláty. Piškóty pečieme podľa svojho postupu. Mleté orechy sparíme horúcim mliekom, maslo vymiešame s cukrom a postupne pridáme vychladnutú masu. Vychladnutý korpus natrieme polovicou plnky, na ktorú poukladáme piškóty namočené v sirupe (rum + malinový sirup). Na piškóty natrieme druhú polovicu plnky, prikryjeme druhým korpusom. Vrch polejeme čokoládovou polevou.

Medovníky bez cukru

(nízkokalorická pochúťka)

400 g hladkej múky, 100 g medu, 180 g sorbitu so sacharinom, 1 lyžička sódy bikarbóny, 60 g hery, 1 lyžička perníkového korenia, kôra z polovice citróna, jedno vajce, 4 lyžice mlieka (môže byť aj viac):

Všetky suroviny spracujeme na hladké cesto a necháme hodinu postáť na teplom mieste. Cesto znova premiesime a necháme postáť 15 minút. Rozvaľkáme ho na hrúbku asi pol centimetra a vykrajujeme. Preložíme na vymastený plech a upečieme vo vyhriatej rúre.

Sympatické tyčinky

600 g hladkej múky, 240 g masla, 40 g droždia, 2 a pol dcl mlieka, 4 žĺtky, soľ, rascu na posypanie, dva bielky na potretie.

Na doske nakrájame maslo, pridáme múku, soľ, vykysnuté droždie a 4 žĺtky. Vypracujeme cesto, vytvarujeme valček, z ktorého vykrajujeme malé kúsky. Tvarujeme z nich tyčinky, uložíme na plech, potretý tukom a necháme vykysnúť. Potrieme vyšľahanými bielkami, osolíme, posypeme rascou a opečieme v horúcej rúre do ružova.

Dobré rady starej mamy

Tie dnešné vám pomôžu pri upratovaní a skrášľovaní domu či bytu pred sviatkami:

Nábytok z orechového dreva môžete po utretí prachu vyleštiť mliekom.

Nadobudne pekný lesk.

Tmavé drevo môžete potrieť starým vrecúškom na čaj, naplnený práškom z dubovej kôry. Ryhy sa tak stratia.

Nepekné kolieska od pohárov na drevených stoloch odstránite zmesou z jednej lyžičky masla, rovnakého množstva majonézy a troškou popola z cigarety.

Sklenenú tabuľu môžete očistiť a vyleštiť citrónovou šťavou. Potom ju do sucha vyleštíte papierovou utierkou alebo novinami.

Žlté škvrny z umývadla väčšinou zmiznú, keď ich pokvapkáte citrónovou šťavou.

Pomoc gazdovi i prírode

Zaujímavosti o kompostovaní, 2. časť

POLOHA KOMPOSTOVISKA

Správnu polohu kompostoviska si musíme dopredu dobre premyslieť, aby sme počas priebehu rozkladu nemuseli kompost prenášať. Kompostovisko by nemalo byť príliš ďaleko od domu, z ktorého sa nosia suroviny. Na druhej strane, kompostovisko väčšinou nie je až takou okrasou záhrady, aby mohlo ležať v strede na dobre viditeľnom mieste. Preto ho umiestňujeme niekde v kúte, ktorý však musí byť ľahko prístupný. Nemal by sa naň nechávať príliš malý priestor (aby sa tam dalo manipulovať s náradím). Odporúča sa spevnený podklad pracovného miesta (nie kompostoviska), ktorý pomôže hlavne pri daždivom počasí. Kompostovisko by malo byť postavené tak, aby nič neobmedzovalo proces rozkladu, nie na priamom slnku alebo silnom vetre, kde materiál rýchlo vysychá a bez vlhkosti proces nepokračuje. Je však potrebné zabrániť aj prílišnému zamokreniu, preto je vhodná polopriepustná ochrana z listov pod stromom alebo krom (podobnú funkciu splní aj zasadená tekvica, ktorá svojimi veľkými listami na jednej strane bráni prístupu dažďa a na druhej bráni slnku pri vysušovaní materiálu). Na tento účel je tiež možné použiť špeciálnu fóliu na prikrytie, ktorá prepúšťa vzduch, no nie vodu. Vhodný je aj poklop, ktorý v prípade dlhotrvajúcich dažďov môžete položiť na zásobník. A nakoniec, nezabudnite ani na susedov, ktorým by mohla vaša aktivita z rôznych dôvodov prekážať.

ČO DO KOMPOSTU?

Je na kompostovanie vhodný všetok odpad? Ideálna je mnohoraká zmes najrozličnejších materiálov.

Tým sa vyrovnávajú jednostrannosti, nielen čo sa týka obsahu živín, ale aj štruktúry. Premena trvá dlhšie alebo kratšie, v závislosti od východzieho materiálu.

ZÁHRADNÉ ODPADY

Pokosená tráva, zvyšky zeleniny, opadané ovocie, zvädnuté rastlinné časti, časti vetiev, listie... To všetko sú materiály, ktoré sa v záhrade neustále hromadia a poriadkumilovní záhradkári ich na rozdiel od prírody (ktorá spracováva svoje odpady na mieste kde odumrú), pozbierajú a zhromaždia na jednom mieste. Netreba nimi však zaplňovať kontajnery. Lepšie je ich použiť na kompost, ktorý sa vráti späť do pôdy, kam patrí. Problematickými sú len časti napadnuté chorobami, niektoré druhy burín a chemicky ošetrované rastliny (tesne po postreku). Väčšina pôvodcov ochorení sa pri procese kompostovania, najmä pri rozklade za tepla, môže zničiť, no sú aj takí, ktorí tieto podmienky prekonajú, napr. pôvodca nádorovitosti kapusty, bakteriózy jabloní a hrušiek. Takto napadnuté časti rastlín radšej hoďte do kontajnera. Inak by sa totiž mohli zárodoky chorôb pri použití kompostu znovu rozšíriť v záhrade. A ako je to s burinami? Do kompostu by sa nemali dávať do kompostu žiadne buriny s vyzretými semenami, pokiaľ nezaručíme rozklad za tepla. Aj rizómy koreňových burín kozonohy hostcovej, pýru či pupenca roľného sú mimoriadne húževnaté. Platí pre ne to isté, čo pre buriny so semenami.

Nabudúce si v Obecných zvestiach prečítate aj o tom, či môžete pri kompostovaní využiť kuchynský odpad.

(II)

OBECNÉ ZVESTI. Noviny obyvateľov, priateľov a návštevníkov Strelník. Štvrtročne vydáva Obecný úrad v Strelníkoch. Adresa redakcie: OÚ Strelníky, PSČ: 976 55, tel.:048/4295331. Vedie redakčná rada (zodpovedný redaktor Miroslav Debnár). Príspevky sú krátané. Vyjadrujú názor autora. Dátum vydania: 22.12.2003. ročník I. Číslo: prvé. Zadarmo rozširuje Obecný úrad.